

Prediking over Zondag 16 vraag: 41 -42

Jezus begraven

Zondag 16 vraag 41-42

Vraag 41: Waarom is Hij begraven geworden?

Antwoord: Om daarmee te betuigen dat Hij waarachtig gestorven was.

Vraag 42: Zo dan Christus voor ons gestorven is, hoe komt het dat wij ook moeten sterven?

Antwoord: Onze dood is geen betaling voor onze zonden, maar alleen een afsterving van de zonden en een doorgang tot het eeuwige leven.

Liturgie

Psalm 90:5, 7

Schriftlezing: Psalm 89:39-53

Psalm 16:4, 5, 6

Psalm 89:19

Psalm 118:10

Gemeente,

Op de vraag *waarom* Christus begraven moest worden, antwoordt de catechismus kort en krachtig: 'Om daarmee te betuigen dat Hij waarachtig gestorven was.' Sobere woorden, korte woorden passen altijd wanneer wij bij een dode staan. Er is een tijd om te spreken, er is ook een tijd om te zwijgen. De catechismus spreekt hier in sobere taal over het sterven en begraven worden van de Heere Jezus Christus. Wanneer wij bij een dode staan, past ons eerbied, maar wanneer wij bij deze Dode staan, past ons wel de diepste eerbied. Jezus is gestorven. Hij heeft de laatste vijand in de ogen gezien. De dood heeft zijn valse vlerken over Jezus uitgespreid. Van nu aan is de Levensvorst in het machtsbereik van de dood. Dat overkwam Hem niet. Hij legde immers Zijn leven Zelf af. Niemand heeft het van Hem genomen. Ook de dood niet. Hij gaf de geest, zo lezen wij. Hij handelde met Zichzelf en over Zichzelf tot in het laatst, sprekend: 'Vader, in Uw handen beveel Ik Mijn geest' (Luk. 23:46). Toen stopte Zijn handelen. Van toen aan beschikte de Borg niet meer over Zichzelf. Immers de dood is het eindpunt van het aardse lijden. Vandaar dat wij zeggen dat iemand overleden is. Dat wil zeggen dat hij het aardse lijden voorbij is. Zwaar en bitter was het lijden voor de Borg. Nu is Jezus overleden. Dat wil zeggen: Zijn lijden is voorbij. Het is achter Hem. Het is gebeurd. Nu is de Borg het allerlijdelijkst. Hij is naar Golgotha *gegaan*, maar naar het graf *gedragen*. Hij is begraven geworden. Hij is bijgezet.

Een mens weet dat hij begraven zal worden. Dat weet u en dat weet ik. Dat weten wij reeds bij ons leven, omdat de dood op allerlei manieren zijn schaduwen vooruitwerpt. Wie is er die de slaap des doods niet eens zal slapen? De mens moge de dood vergeten, maar de dood vergeet de mens niet. De mens is vaak te vergelijken met een kind, dat wanneer het een ander niet ziet, meent dat die ander hem ook niet ziet. Dat is struisvogelpolitiek. Maar zo zijn Gods kinderen uit het Oude en Nieuwe Testament niet. Zij hebben reeds tijdens hun leven hun beschikkingen gemaakt. Denk maar aan Jozef.

En zo gebeurt het nog wel, dat iemand tijdens zijn leven zijn beschikkingen maakt, ook over zijn begrafenis. Dan is dus de dood en ook de begrafenis onder ogen gezien, want de afkeer van de dood blijft steeds, ook in de Heilige Schrift. Wij lezen van Heman, dat hij doodbrakend was van zijn jeugd aan. Hij zegt: 'Ik ben gerekend met degenen die in de kuil nederdalen' (Ps. 88:5). De kuil, de vrees en de strik worden soms in één adem genoemd. Het graf is in de Schrift donkerheid. Waarom, gemeente? Wel, omdat het begraven worden voor een mens een diepe vernedering is. De mens is toch niet geschapen om te sterven, maar om te leven. Niet om onder de aarde te liggen, maar om over die aarde te gaan en over de werken die God hem toevertrouwt te beschikken. Hij is bestemd om te leven, om te heersen, om te regeren.

'Als ik Uw hemel aanzie', zegt David, 'het werk Uwer vingers, de maan en de sterren, die Gij bereid hebt: Wat is de mens, dat Gij zijner gedenkt, en de zoon des mensen, dat Gij hem bezoekt? En hebt hem een weinig minder gemaakt dan de engelen, en hebt hem met eer en heerlijkheid gekroond? Gij doet hem heersen over de werken Uwer handen; Gij hebt alles onder zijn voeten gezet: schapen en ossen, die alle; ook mede de dieren des velds' (Ps. 8:4-8). Welnu, de mens, aan wie alles onder zijn voeten was gesteld, zakt met de dood onder de aarde. Dat is een ontzaglijke vernedering. Wat gebeurt er met die bedrijvige handen? Wat gebeurt er met die voeten, die maar nooit rust konden vinden? Wat gebeurt er met dat gezicht, dat zo velerlei stemmingen heeft weerspiegeld? Moet de mens het afleggen tegen het laagste gedierte, de wormen? Nee, dat 'lieve doodgaan', waarover een bepaalde dichter sprak, heeft geen plaats in de menselijke geest. Wel schaduw, donkerheid.

Nu is Christus begraven. Zijn vlees heeft weliswaar geen verderving gezien. Omdat de worm der zonde op Hem geen vat had, had de worm der vertering evenmin vat op Hem. Maar wel is Zijn begrafenis een zeer diepe vernedering voor Hem geweest. Hij was een dode. En als een dode is Hij in het graf gelegd. Achter een steen, verzegeld door Pilatus, en met een wacht eromheen. O ja, Hij is wel liefdevol begraven. Zijn vijanden hebben hem niet in een massagraf gestopt, daarover heeft God de Heere gewaakt. Maar hoezeer dan ook met liefdevolle hand en hoezeer dan ook gebalsemd, Hij werd in het graf gelegd; Hij werd daar neergelegd door Nicodemus en Jozef van Arimathea. De vijanden juichten. De vrienden weenden. De hel schaterlachte. Nu was het uit met Jezus van Nazareth. Maar daarna zouden de rollen worden omgekeerd; maar daarover een volgende keer.

Jezus werd begraven. Ten uiterste vernederd. En dat wist Hij. 'Gelijk Jona drie dagen en drie nachten was in de buik van de walvis, also zal de Zoon des mensen drie dagen en drie nachten wezen in het hart der aarde' (Matth. 12:40). 'Indien het tarwegraan in de aarde niet valt en sterft, zo blijft hetzelfde alleen; maar indien het sterft, zo brengt het veel vrucht voort' (Joh. 12:24). Hij wist het, toen Hij gezalfd werd door Maria en Hij van haar daad zei: 'Dit heeft zij gedaan tot een voorbereiding van Mijn begrafenis' (Matth. 26:12). Hij is gehoorzaam geworden tot de dood. Ook tot de begrafenis.

'Waarom is Hij begraven geworden?' 'Om daarmee te betuigen dat Hij waarachtig gestorven was.' Echt gestorven. Dat bleek niet alleen uit Zijn begrafenis, dat bleek ook uit de speerstoot die een Romein in Jezus' zijde in de richting van Zijn hart stak. Johannes legt er sterk de nadruk op dat uit deze wond bloed en water vloeide. 'Die het gezien heeft', zo zegt hij, 'die heeft het getuigd, en zijn getuigenis is waarachtig, en hij weet dat hij zegt hetgeen waar is, opdat ook gij geloven moogt' (Joh. 19:35). Want deze dingen zijn geschied, opdat de Schrift vervuld worde: Geen been van Hem zal verbroken worden. En wederom zegt een andere Schrift: Zij zullen zien in Welke zij gestoken hebben. In 1 Johannes 5:6 zegt hij: 'Deze is het Die gekomen is door water en bloed, namelijk Jezus, de Christus; niet door het water alleen, maar door het water en het bloed.' Jezus Zelf zegt tot Johannes op Patmos: 'Ik ben dood geweest' (Openb. 1:18).

Uit de begrafenis bleek dus niet alleen dat Hij gestorven was, dat stond al vast, maar het was een bevestiging, om daarmee te betuigen, dat wil zeggen: te prediken, dat Hij waarlijk gestorven was. Dan zijn we dus ook, gemeente, aan het doel waartoe wij bijeen zijn gekomen, namelijk om te prediken dat Christus als een volkomen Borg van de wieg tot en met het graf plaatsvervangend werkzaam is geweest.

Het is één machtige prediking: Jezus is *Borg* voor Zijn Kerk! Zo waarachtig als Hij geleefd heeft, zo waarachtig is Hij gestorven! Hij is niet op wonderbare wijze uit het leven weggerukt, o nee, Hij is gestorven, nadat Hij alles heeft gedragen en het oordeel Gods tot in alle onderdelen heeft doorgemaakt.

Nu is Jezus daar begraven. Let daar goed op: niet Zijn stoffelijk overschot, zoals wij weleens plegen te zeggen. De uitdrukking 'stoffelijk overschot' vinden we nergens in de Bijbel. Dat is een westerse denkwijze, die in het gezicht van de Bijbel nooit en nergens verantwoord is. Nee, Jezus is daar begraven. Hij, de Zoon van God, verenigd met het lichaam, onbegrijpelijk, ondoorgrondelijk. Hij, de God-Mens, ligt daar begraven. De geest heeft Hij bevolen in de hand des Vaders en die geest bleef betrokken op het lichaam dat in het graf lag. O, dat we daar meer oog voor hadden, dan zouden wij zeggen: Hij, zij ligt daar begraven, terwijl zijn ziel in de handen Gods is, bij Christus is, als het tenminste iemand is die in Christus is ontslapen. Die ziel houdt betrekking op dat lichaam, op die persoon die daar begraven ligt. Dan zouden ook kinderen Gods veel meer leven bij de wederopstanding des vlees dan alleen bij de onsterfelijkheid der ziel. Dan zou het graf van Christus ook veel rijker worden. Dan zou het niet in de gedachte leven: Als de ziel maar gered is, dan komt de rest vanzelf wel. Christus getuigt, dat wil zeggen predikt zelfs in Zijn graf. In dat woord 'betuigen' ligt ook iets van een testament. Dit betuigen is een stuk van het Nieuwe Testament in Zijn bloed. Hij is waarachtig gestorven.

Er stond niet op zijn graf: Hier rust Jezus Christus. Want dat zou ook niet waar geweest zijn. Christus heeft niet gerust in het graf, maar is naar Handelingen 2:24 volop in worsteling geweest met de dood. De smarten des doods hebben Hem omvangen gehouden. Hij heeft in het machtsbereik van de dood onmiddellijk gevochten met de dood. Zo was ook Zijn begraven-zijn één borgtochtelijke worsteling om uit de benauwde greep van de dood te komen en die dood op zijn eigen terrein, in zijn eigen machtsbereik teniet te doen. Nee, de Zoon rustte niet in Zijn dood, maar arbeidde aan de verlossing van Zijn volk uit de boeien en de banden des doods. Nee, deze Rustaan bringer kende zelfs geen rust in Zijn graf, opdat Hij de graven van Zijn volk zou maken tot rustplaatsen, ruststeden, waar zij rusten van hun arbeid. Is deze Borg niet dierbaar, zelfs in Zijn graf, werkzaam als Hij is voor het heil van al de Zijnen? O, aanbid Hem, zoals Hij in de prediking, in Zijn betuiging wordt voorgesteld, om zo het graf te maken tot een rustplaats!

Jezus is begraven, daarom willen Zijn kinderen ook begraven worden en niet verbrand. De begraafplaats dient te zijn een dodenakker. Dat is het juiste woord. Want op een akker wordt gezaaid en dat zaad ontkiemt tot een volle oogst. Zo ook werden onze lichamen, voor zover wij in Christus zijn ontslapen, gezaaid op en in de dodenakker, opdat dit verderfelijke onverderfelijke zou aandoen en dit sterfelijke onsterfelijke. Dit gebeurt niet anders dan in een stervens- en verteringsproces.

Door Christus' begrafenis is er uitzicht op de oogst, op het eeuwig leven. De lijkverbranding is heidens en niet op de Schrift gefundeerd. Vandaar dan ook, dat de vraag naar lijkverbranding gepaard gaat met de ontkerstening, het los zijn van God en van Zijn Woord. Het heidendom herleeft. Men is vaak bang voor de wormen in het graf. Maar men is helemaal niet bang voor de worm die blijft, en knaagt tot in eeuwigheid, als een mens onbekeerd sterft.

Wij hebben de recente discussies in de Tweede Kamer gevolgd over deze zeer urgente vraag: begrafenis of lijkverbranding. Maar het zij ons genoeg dat God de Zijnen heeft laten begraven. God begroef Mozes, God begroef Zijn Zoon. Wanneer er in de Bijbel sprake is van brandingen bij het overlijden van koningen, wordt daarmee niet mee bedoeld dat de koningen verbrand werden. De Schrift zegt: 'Stof zijt gij en tot stof zult gij wederkeren' (Gen. 3:19). Er staat niet: 'As zijt gij en tot as zult gij wederkeren.' Begraven worden is nog een voorrecht van Gods algemene genade. Een van de meest ontzettende dingen waarmee God de mens in het Oude Testament bedreigt, is dat hij een ezelsbegravenis krijgt. Dat wil zeggen dat hij ergeens heengeworpen wordt en dat daar niemand bij is. Misschien hebt u uzelf weleens de vraag gesteld of u wel een eerbare begrafenis zult krijgen, gezien de nood der tijden.

Maar het wordt tijd dat wij met de catechismus de baten van de dood en de begrafenis van Christus gaan samenvatten, en dat wij honing gaan puren en troost gaan verzamelen uit dit sterven en begraven worden van Christus. Vandaar de volgende vraag: 'Zo dan Christus voor ons gestorven is, hoe komt het dat wij ook moeten sterven?' Hier spreekt dus een christen die niet klaar is met de dood. Dat moet u goed verstaan. Er wordt hier in het geloof beleden: 'Christus is voor ons gestorven.' Maar als dat dan plaatsvervangend voor ons is geweest, waarom moeten wij dan ook nog sterven? Hier spreekt niet de menselijke nieuwsgierigheid, maar hier spreekt de vreze Gods.

De catechismus houdt ons nog even vast en zegt: Loop niet zo gauw bij dit graf vandaan. Ga niet zomaar het drukke leven weer in, maar houd even halt. Wij willen hier even onder vier ogen spreken. Wij kunnen alles van Jezus wéten, zonder er de vruchten van te plukken en de vruchten te vergaderen. Vandaar dat deze vraag ons dringt tot een andere vraag: Heeft de offerande van Christus ons reeds iets gedaan? Dat wil zeggen: Hebben wij daarvan de nuttigheid, hebben wij daarvan de kracht ondervonden? De dodenakker van Christus is zwaar beladen met vruchten voor de christen. Overvol is de halm die ontstaan is uit deze stervende tarwekorrel, ja, Hij brengt veel vrucht voort. Welk een Borg, dat Hij, aangezien Hij de Zijnen heeft liefgehad, hen liefgehad heeft tot het einde, zelfs tot in het graf! Dat Zijn liefde nog verspreid ligt in dat graf.

'Zo dan Christus voor ons gestorven is, hoe komt het dat wij ook moeten sterven?' Dat is een vraag die altijd weer opkomt. Er wordt gepredikt dat Christus de dood heeft overwonnen en de volgende dag staan wij weer op een kerkhof. De prediking schijnt heel anders te zijn dan de keiharde feiten. Het Evangelie luidt: 'Gestorven om onze zonden en opgewekt tot onze rechtvaardigmaking' (Rom. 4:25). Zijn dood is dus een betaling voor onze zonden. De dood is verslonden tot overwinning. 'Dood, waar is uw prikkel, hel, waar is uw overwinning?' (1 Kor. 15:55). Maar, daar is het kerkhof weer. Een open graf, betraande ogen. Een ontzaglijk moeilijke gang. Christus gestorven. Maar wij moeten ook sterven. De dood is overwonnen, en toch zo ontzettend machtig dat hij telkens opnieuw zijn prooi binnenhaalt. Het botst. Hoe zit dat nu? Christus moest sterven vanwege de gerechtigheid en de waarheid Gods. God maakt overal onderscheid. De verkiezende genade Gods maakt onderscheid. De dood van Christus maakt onderscheid. De toepassing van Heilige Geest maakt onderscheid. En toch, enerlei wedervaart de rechtvaardige en de onrechtvaardige, hem die God dient en hem die God niet dient. Wie is er die de slaap des doods niet eens zal slapen?

Deze vraag wordt dus in ons midden gelegd en deze vraag roept een andere vraag op, namelijk: Is dit ook een vraag voor u? U bent onderworpen aan de laatste vijand. Treurt u daarover? Want het kan toch ook een christen meermalen aangrijpen dat dezelfde ziekten en dezelfde martelingen en dezelfde doodsstrijd ook een kind Gods niet bespaard blijven. Nu zeggen de socinianen – dat waren de grote tegenstanders van Calvijn – dat in het Goddelijk Wezen alleen de liefde Gods een plaats had en niet het recht Gods. Zij leerden dat Christus voor alles voldaan had, behalve voor de dood. De roomsen hebben dit min of meer gehalveerd en zeggen: Hij heeft daar niet ten volle aan voldaan, daar moet nog iets bij. En weer anderen, soms ook in ons midden, zeggen: De dood is een straf.

Nu, dat is volgens de catechismus alle drie waar. Onze dood is geen betaling van de zonden. De vloek is uit de dood, voor Gods kinderen welteverstaan, weggenomen. Niet voor de onbekeerden. Zelfs voor de onbekeerde is de dood geen betaling. Want dan zou het ook met de dood gebeurd zijn, maar dat is zo niet. Het loon, de bezoldiging op de zonde, is de dood. Dat loon wordt uitbetaald, maar niet in één keer, dat gaat tot in eeuwigheid door. De toorn Gods zal verzengend werken op de verlorenen, zonder dat ze ooit kunnen sterven. Al de verlorenen in de hel wensten en wensen dat ze sterven konden. Maar dat is juist het aangrijpende, dat de zonde niet te betalen is, en alleen maar met de eeuwige straf naar lichaam en ziel gestraft dient te worden.

Voor de Godvrezenden is de dood geen betaling, want Christus heeft voldaan, ook in Zijn sterven, ook in Zijn begraven worden. Lijden en dood komen wel uit Gods kastijdende hand, maar de vloek is eruit. Deze is weggedragen door de Vloekdrager Jezus Christus. O, zeker, God kan toornen over de zonde in het leven van elk van Zijn kinderen, zo zelfs dat hun beenderen verouderen van dag tot dag. Maar altijd weer komt elk en eenieder die God vreest op dit grote, rotsvaste fundament terecht: Jezus Christus, Die met Zijn lijden en sterven hun overblijvende zonden en zwakheden bedekt, ja, voor eeuwig bedekt. God toornst en slaat niet uit lust tot slaan. Nee, God heeft afgerekend met Zijn Zoon. De prijs is betaald en dat ervaren wij, wanneer wij door de kracht van Christus' offerande naderen tot de troon der genade: 'O God, Die ons ten schilde zijt en ons van alle ramp bevrijdt, aanschouw toch Uw gezalfde Koning' (Ps. 84:5 ber.). God rekent af met Zijn Zoon, en niet met Zijn volk! 'Zo Gij, HEERE, de ongerechtigheden gadeslaat, Heere, wie zal bestaan?' (Ps. 130:3).

God *rekent* niet met Zijn volk af, maar God *werkt* met Zijn volk af! Dat is een groot verschil. Afrekenen, daarin zit betaling. Maar afwerken, daarin zijn vervat al die wonderlijke wegen, al die onbegrijpelijke, ondoorgrondelijke wegen van lijden en druk, van ontdekking. Maar zij hebben maar één doel, en dat is dat Hij ze allen tot Zich trekt. Ik zal hen brengen waar Ik hen hebben wil. De dood van de kinderen Gods is geen straf, maar een doorgang. Dat is dus een heel ander doel. Voor de Godvrezende is de dood een doorgang tot het eeuwige leven en voor de goddeloze een doorgang tot de eeuwige dood. Nu komt het heel anders te staan: De dood is een knecht van Christus, die Hij gebruikt om Zijn kinderen thuis te halen. Wat is dat geweldig! De dood is een slaaf van Christus, die niet anders kan dan ten uitvoer brengen wat God heeft bepaald. De dood is Christus' overwonnen vijand, die Hij onder Zijn voeten heeft gebracht.

Nu zegt de apostel: 'Hetzij leven, hetzij dood, hetzij tegenwoordige, hetzij toekomstige dingen, zij zijn alle uwe; doch gij zijt van Christus, en Christus is Gods' (1 Kor. 3:22-23). Daarom wordt na de verzoening met God de dood een dienaar der genade. Een boodschapper van goede tijding, een verkondiger dat er rust overblijft voor het volk van God. Eeuwig zij de eer aan deze drie-enige God; aan de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, Die de eeuwige straf in een eeuwige zegen verandert! Dat is het werk van Gods alvermogen, door 's Heeren hand alleen geschied. Het is een wonder in onze ogen. Wij zien het, maar doorgronden het niet. Het is een aanbiddenswaardig wonder, wat God in Christus heeft gedaan voor vijanden, om van kinderen des toorns erfgenamen des eeuwigen levens te maken.

En wanneer u dan blijft vragen en zegt: 'Ja maar, waarom slaat de dood Gods kinderen dan niet over?' dan komt er géén antwoord. Het antwoord van de catechismus is: de dood is van karakter veranderd. In plaats dat Hij drijft naar de eeuwige nacht, drijft Hij naar het eeuwige leven. En toch, wij kunnen wel dit zeggen: Het heeft God behaagd om door de dood een einde aan het leven van Zijn kinderen op aarde te maken. Hier vierten wij Paasfeest bij de open graven in de schaduwen van de dood. Maar de volkomen buit wordt binnengehaald als Christus straks wederkomt op de wolken des hemels. Hij toeft nu nog, maar straks, als de laatste vijand is tenietgedaan, dat is de dood, dan zal Hij eeuwig leven en zal de dood de dood zijn aangedaan. Daarom is elk geopend graf een profetie van het woord: 'Hij komt, Hij komt, om de aarde te richten.'

De dood is een doorgang tot het eeuwige leven en een afsterving van de zonde. Zie, dat is Goddelijke wijsheid, dat Hij het natuurlijk sterven gebruikt om het geestelijk stervensproces te voltooien en te beëindigen. Of, met een ander beeld, de tijdelijke dood is in de hand Gods een operatiemes, om de geestelijke dood, die we hier op aarde nooit te boven komen, te beëindigen. Wanneer wij door de Geest dit opmerken en dicht bij God leven, dan ontstaat er het verlangen. Dan heeft menig een van Gods kinderen gezegd: 'Gelukkig maar, er komt een eind aan. Want anders zou ik altijd doorgaan te zondigen, zou ik altijd dat beginsel van verzet en opstandigheid in mijn ziel blijven ronddragen.'

Paulus klaagde: 'Wie zal mij verlossen van het lichaam dezes doods?' (Rom. 7:24). En God antwoordt: Ja, Paulus, heb nog even geduld, met de dood zal dit geschieden. 'Die gestorven is, die is gerechtvaardigd van de zonde' (Rom. 6:7). Dat wil zeggen: Iemand die gestorven is, doet geen goed en geen kwaad meer. En wanneer wij bij de baar van een kind Gods staan, dan kunnen wij zeggen: 'Zijn of haar heiligmaking was tot zijn of haar laatste zucht voltooid.' Dan moeten wij niet zeggen: 'Ach, die man had ook gebreken, maar die blijven alle hier, dat gaat de grond in.' Dat is onchristelijk. De heiligmaking, voorwerpelijk in Christus, is voltooid, zodra wij met Christus verenigd worden. Maar de heiligmaking onderwerpelijk is voltooid zodra wij de laatste adem uitblazen. Dan heeft God dit proces voltooid. Is dat niet geweldig? Is daarom de dood niet te verkiezen boven het leven, omdat hij het smartelijk stervensproces beëindigt waaronder Paulus soms klaagt: 'Ik, ellendig mens' (Rom. 7:24)? Er is geen diepere smart in het leven van Gods kerk dan de smart dat ze telkens opnieuw zondigen tegen een goeddoend God. Wanneer iemand onder de vloek van de wet komt, dan kan hij allerlei pijnen en benauwdheden meemaken, maar wie zondigt tegen de geopenbaarde liefde Gods in het aangezicht van Christus, heeft er zo'n smart van, dat hij, wanneer dit doorwerkt, zegt: 'Gelukkig, er komt een keer een eind aan. Ik zal zonder zonde God dienen.'

De dood is een doorgang tot het eeuwige leven, dat er ligt als een gift van de opgestane Christus. Krachtens Gods deugden krijgt elk gelovige dit eeuwige leven, dat hier in beginsel begint. Zo lang blijft de worsteling, blijft de strijd, blijft het boze vlees, blijft de zondige aard. Maar wat zal het zijn, wanneer God zonder zonde, zonder beperking, zonder misstap wordt gediend en gevreesd. Nooit meer te zullen zondigen. Alleen voor God Drie-enig te leven. Als de psalmist daarin komt, zegt hij: 'Straks zullen al Mijn fonteinen in u zijn' (Ps. 87). Die fonteinen zet God hier in het hart weleens open, zodat de vrede Gods, die alle verstand te boven gaat, in het hart wordt gesmaakt als een voorsmaak. Maar wat zal het zijn, wanneer onze harten geheel in God zijn uitgebreid en daar alleen maar is een staren op God Drie-enig, om Hem eeuwig te loven en te prijzen? Daarna mag het hart uitgaan. Verlost van de drijver, die de zielen drijft. Hoe houdt het drijven van deze drijver daar op. Sterven is dus ontbonden worden. Sterven is niets anders overhouden dan de Heere en met Christus te zijn! Ontbonden betekent: losgemaakt van alle hindernissen en versperringen. Sterven is erven, wat de Heere verwierf.

Ja, zegt u, maar die doorgang. Ja, die poort is griezelig, huiveringwekkend benauwd. Ook in het leven van 's Heeren volk. Wie *De Christenreis* van Bunyan weleens gelezen heeft, weet dat Christen in de doodsrivier zinkt en door Hopende wordt ondersteund. Scheiding is smart. Het doodsweet en de doodsbenauwdheden kunnen zwaar zijn. Wij moeten nooit de vijanden onderschatten, maar integendeel hen in hun volle zwaarte voor ons zien. Gewis, God is getrouw, Die Zijn woord en Zijn belofte zal waarmaken. Door de dood tot het leven. Wanneer Jakob door de doodsrivier komt, hoort hij de klokkentonen van het eeuwig leven en schikt hij zich op zijn bed en zegt: 'Op Uw zaligheid wacht ik, HEERE' (Gen. 49:18). Het is een doorgang, een heel nauwe tunnel. Het is een overgang. 'Het is de poort des Heeren. Daar zal het rechtvaardig volk door treden, om hun God ootmoedig te eren voor het smaken Zijner zaligheden' (Ps. 118:10 ber.). Zo verschrikkelijk als het zijn zal voor alle goddelozen, onbekeerde schijnbekeerden, huichelaars en zelfbedriegers, zo zalig zal het zijn om in de Heere te sterven. 'Zalig zijn de doden die in de Heere sterven, van nu aan. Ja, zegt de Geest, opdat zij rusten mogen van hun arbeid; en hun werken volgen met hen' (Openb. 14:13).

Hier is het land der rust niet. Hier wordt de gemeenschap met God telkens onderbroken door de zonde, door het lijden, door de ongeestelijkheid. Daar is het land der rust, wat de Schrift noemt: Immanuëlsland. Dit is het eeuwige leven, niet dat u het krijgt na uw dood, maar: 'dat wij U kennen, de enige waarachtige God, en Jezus Christus, Die Gij gezonden hebt' (Joh. 17:3). Dat eeuwige leven komt zeker als een gift, maar begint hier. Het is een gave, die hier in het hart wordt uitgewerkt.

O, wat kunnen sommige sterfbedden predikstoelen zijn, dat Jezus een volkomen Zaligmaker is. Ursinus zegt in zijn *Schatboek*: 'De dood is een opvoeder tot zondekennis en tot heiligmaking, zonder wie niemand de Heere zien kan.' Een nauw leven geeft vaak een ruime uitgang, een slordig leven geeft een nauwe uitgang. God rekent niet, maar werkt hier met Zijn volk af. Nu zegt Paulus: 'Ik word van deze twee gedrongen, hebbende begeerte om ontbonden te worden en met Christus te zijn; want dat is zeer verre het beste. Maar in het vlees te blijven is nodiger om uwentwil' (Fil. 1:23-24).

Gemeente, hoe staan wij erbij? Het Woord Gods is ons verklaard. De heerlijkheid van de erfenis van de vromen is ons voorgesteld. Wat zal het vreselijk zijn om te menen in te gaan en niet te kunnen. Onkunde ging ook rustig de dood in. En Onkunde heeft een zeer groot nageslacht. Onkunde meende met het bootje IJdele Hoop over te varen, maar vlak voor de hemelpoort zag Christen een weg lopen naar de hel. In een zaak van zo groot gewicht past ons nauwkeurig zelfonderzoek. Zelfbeproeving onder de leiding van Gods Woord en van Gods Geest. Het gaat elk die voor God oprecht gemaakt wordt, om waarheid, om waarheid in het binnenste. Daarom heb ik in Zijn Naam alle onbekeerden en alle schijnvromen het oordeel des doods, ja, het oordeel van de eeuwige dood te verkondigen zolang u zich niet van harte bekeert. Nooit kunt u de dood rustig tegemoet zien, tenzij u vandaag nog tot Christus vlucht. Vandaag wordt u nog geroepen! Morgen bent u er misschien niet meer. Vandaag zegt de Schrift nog tot u: 'Heden, indien gij Mijn stem hoort, verhard u niet. Geloof Mijn heil- en troostrijk woord. Verhard u niet, maar laat u leiden' (Ps. 95:4 ber.). Haast u dan om uws levens wil! Want het gaat op een eeuwigheid aan! 'Zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere HEERE, zo Ik lust heb in de dood des goddelozen! Maar daarin heb Ik lust, dat de zondaar zich bekere van zijn weg en leve' (Ez. 33:11).

Zien alle kinderen Gods de dood met vreugde tegemoet? Ach, was het maar waar! Wanneer is dat er dan wel? Wanneer er dadelijke geloofsoefening is met Christus als de Zaligmaker. Want nooit kan onze consciëntie tot rust komen, tenzij wij rusten aan de boezem van de Overwinnaar van de dood: Christus, Die de prikkel uit de dood heeft getrokken. Want wie het meemaakt dat hij als een zondaar in smarten ligt voor God, die weet dat de angst en de vrees voor de dood wijkt, wanneer Christus er is. Hij heeft de angel uit de dood getrokken. Maar dan zult u ook uw eigen doodstaat leren kennen. Heman was doodbrakende van zijn jeugd aan. 'Ach', zegt u, 'ik zal omkomen. Zo vol zonde en zo vol schuld.' Ik kan en mag u niet troosten met de kennis van uw verlorenheid, hoe noodzakelijk deze ook is. Ik kan u ook niet troosten met de ogenblikken van de verruiming, die er weleens mogen zijn. Ik weet een betere weg. Dat is de weg van de regelrechte verwijzing naar het Lam Gods: 'Zie het Lam Gods, Dat de zonden der wereld wegdraagt' (Joh. 1:29). Hij spreekt als machthebbende: 'Ik leef en gij zult leven' (Joh. 14:19). 'Gewis', zo zegt de dichter, 'hoe hoog de nood mag gaan, God zal Zijns vijands kop verslaan, die harige schedel vellen. Die trots wat heilig is onteert, en daar hij – altijd opnieuw – schuld met schuld vermeêrt zich tegen Hem durft stellen' (Ps. 68:11 ber.).

Gemeente, ik wijs u naar deze Borg, Die zegt: 'Ik zal leven en niet sterven.' Maar denk er goed aan: u wordt dit leven niet deelachtig dan in hetzelfde stervensproces als waarin Christus is gezet. Want met Hem leven betekent: eerst en tegelijk met Hem sterven. 'Indien het tarwegraan in de aarde niet valt en sterft, zo blijft hetzelve alleen; maar wanneer het sterft, zo brengt het veel vrucht voort' (Joh. 12:24). Sterven om te leven. Verliezen om te behouden. Loslaten om eeuwig vastgegrepen te worden.

Het gaat met de Kerk Gods precies als met het schip, waarop Paulus voer op de Middellandse Zee, en dat door de storm werd overvallen. Paulus had van God de belofte gekregen dat allen aan land zouden komen, maar alleen door de schipbreuk heen. De een hield zich vast aan een plank, de ander aan een balk, een derde aan ik weet niet wat, maar ze kwamen allen aan land. Maar alleen door de schipbreuk heen. Dat geldt voor al Gods kinderen. Er wordt veel weggespoeld, maar gewis, Hij zal ze allen tot Zich trekken. Er is verschil tussen een mens die de dood op de hielen zit en Christus nog niet kent, en een mens die Christus kent en de dood ook ziet. Misschien zijn er hier wel voor wie de dood de bron van alle verschrikking is en die door de dood op de hielen worden gezeten. Ik kan u alleen maar zeggen: Ga niet zitten, maar vlucht, vlucht verder tot de vrijstad! Want Christus is Heere van de dood! Hij is ook Heere van de vrijstad! Leg u maar aan Zijn voeten neer. Leg u maar aan de troon der genade, tegen de deur. Wanneer de nood nog zwaarder wordt, gaat die deur vanzelf wel open. Niet door uw gewicht, maar door Zijn gewilligheid. Dat is de plaats. Dan gaat het over dood of leven. Want een mens moet weten, of beter gezegd: hij moet *Hem* kennen!

En nu zijn er velen die er wel over nadenken en er ernstig over nadenken, maar het is zo nodig dat het in onze gezonde dagen eeuwigheid wordt! Dat u door uzelf heen zakt en op een Ander zinkt en aan die troon der genade blijft liggen, totdat Hij op u nederziet. Er zijn hier misschien wel mensen die ogenblikken hebben gehad dat zij sterven konden, omdat zij overmeesterd werden door de liefde Gods in Christus. Maar dat is niet zo gebleven. Weet dan: wat Hij grijpt, dat houdt Hij eeuwig vast! Het is nodig, dat u door het geloof verenigd wordt met Christus. Dat Hij u vrijmaakt van de band en de strik. Dat u met Lazarus wordt vrijgemaakt, zodat u zich bewegen kunt om te staan en te wandelen in de vrijheid van Christus. Wanneer de Zoon u zal hebben vrijgemaakt, zo zult u waarlijk vrij zijn.

U hebt levensgenade nodig. En wanneer de levensgenade er is, zal de stervensgenade, wanneer deze nodig is, niet ontbreken. Maar bedrieg uzelf niet. Want er zijn vele mensen die Christus innerlijk verwerpen, maar rustig wachten op stervensgenade. Maar ook niemand verdenke in zijn hart dat volk dat van God in Christus is en zegt: 'Wanneer zult Gij, mijn Bondsgod, tot mij komen?' (Ps. 101:2 ber.). Ja, dat verlangen mocht er wel zijn. Blijdschap des geloofs. Blijdschap en vreugde in God. Altijd gepaard gaande met diep verlangen naar de openbaring van Gods Koninkrijk in Zijn Zoon. Het geloof blijft intussen het middel om zich in leven en sterven te verlaten op Hem, Die sprak: 'Het is volbracht.' Daarom, niet wij, maar *Hij* zal voleindigen! Dan mag u erachteraan bidden: 'Verlaat niet wat Uw hand begon, o Levensbron, wil bijstand zenden' (Ps. 138:4 ber.).

Amen.